

VENDIM
Nr.15, datë 10.11.2004

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Gjergj Sauli	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Zija Vuci	Anëtar i “ “
Alfred Karamuço	Anëtar i “ “
Fehmi Abdiu	Anëtar i “ “
Kristofor Peçi	Anëtar i “ “
Xhezair Zaganjori	Anëtar i “ “
Petrit Plloçi	Anëtar i “ “
Sokol Sadushi	Anëtar i “ “
Kujtim Puto	Anëtar i “ “

me sekretare Arbenka Lalica, në datën 20.7.2004, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen me nr.20 Akti që i përket:

KËRKUES: ARBEN POPAJ, përfaqësuar nga avokat Fatos Shanaj me prokurë të posaçme.

SUBJEKT I INTERESUAR: PROKURORIA E PËRGJITHSHME, në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimi si antikushtetues i vendimeve nr.32, datë 4.3.2003 të Gjykatës së Apelit Shkodër dhe nr.308, datë 6.6.2003 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, nenit 131/f, 31/ç e d të Kushtetutës së Republikës të Shqipërisë dhe nenit 27 e vijues të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

Kërkuesi, nëpërmjet avokatit të tij, ka parashtruar këto shkaqe për shfuqizimin si antikushtetues të këtyre vendimeve:

- Gjykata e Apelit ka cenuar të drejtën e mbrojtjes duke caktuar si avokat një person që kishte mbrojtur më parë të pandehurin tjetër, deklarimet e të cilit ishin prova fajësie për kërkuesin.

- Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë nuk e ka kaluar çështjen për gjykim, megjithëse në rekursin e paraqitur në Gjykatën e Lartë janë pretenduar shkelje të rënda kushtetuese që kanë të bëjnë me garantimin e së drejtës themelore për t’u mbrojtur dhe me pavlefshmërinë absolute të akteve të hetimit e të gjykimit.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Kujtim Puto, përfaqësuesin e kërkuesit dhe bisedoi çështjen në tërësi,

VËREN:

Gjykata e Rrethit Shkodër, me vendimin nr.157, datë 17.6.2002, ka deklaruar fajtor të gjykuarit Paulin Bujaj e Gëzim Naçaj për veprat penale të vrasjes me paramendim në bashkëpunim, e për armëmbajtje pa leje, duke i dënuar përkatësisht me burgim të përjetshëm dhe 22 vjet burgim. Së bashku me ta, është deklaruar fajtor dhe është dënuar me dy vjet burgim për veprën penale të sigurimit të kushteve e mjeteve për vrasje të kryer në bashkëpunim.

Si në seancën e vlerësimit të masës së sigurimit, ashtu edhe në gjykimet e çështjeve në gjykatën e rrethit dhe të apelit, të gjykuarit janë mbrojtur me të njëjtin avokat.

Megjithëse prokuroria e gjykatat kanë pranuar se të lartpërmendurit veprat penale i kanë kryer në bashkëpunim me kërkuesin Arben Popaj, çështja penale në ngarkim të këtij të fundit u veçua dhe u dërgua për gjykim pasi kishte mbaruar gjykimi i tre të lartpërmendurve në Gjykatën e Shkallës së Parë në Shkodër. Kjo e fundit, me vendimin nr.281, datë 14.11.2002, e deklaroi kërkuesin të pafajshëm për veprën penale të sigurimit të kushteve e mjeteve për vrasje, në bashkëpunim, sipas neneve 80-25 të Kodit Penal.

Mbi apelimin e prokurorit, Gjykata e Apelit Shkodër, me vendimin nr.32, datë 4.3.2003 ndryshoi vendimin nr.281, datë 14.11.2000 të gjykatës së shkallës së parë, duke e deklaruar kërkuesin fajtor për veprën penale të sigurimit të kushteve e mjeteve materiale për vrasje dhe duke e dënuar atë me një vit burgim.

Gjykata e apelit, ndonëse përmend si prova fajësie vendimin e Gjykatës së Shkallës së Parë Shkodër për dënimin e tre të lartpërmendurve, aktet e procedimit penal nr.285 në ngarkim të tyre, si dhe aktet shkresore të procesit për caktimin e masës së sigurimit të tyre, i cakton kryesisht kërkuesit si mbrojtës avokatin e të gjykuarve Paulin Bujaj e Kelmend Çelaj. Caktimi i këtij avokati vjen në kundërshtim me nenin 54 të Kodit të Procedurës Penale, sepse midis të gjykuarve të mbrojtur më parë prej tij dhe kërkuesit ka pasur papajtueshmëri interesash. Kjo papajtueshmëri konstatohet në faktin që, ndërsa kërkuesi nuk e pranon akuzën, të gjykuarit e mëparshëm e implikonin atë në rolin e bashkëpunëtorit në veprën penale të vrasjes së kryer prej tyre. Në këto rrethana, pjesëmarrja në gjykimin e kërkuesit e të njëjtit avokat cenon edhe parimin kushtetues për një proces të rregullt ligjor parashikuar në nenin 42 të Kushtetutës dhe të nenit 6 të Konventës europiane të të drejtave të njeriut. Detyra e organit procedues, sipas rregullave procedurale është të krijojë mundësitë që avokati të zbatojë me korrektesë detyrat e tij duke qenë figurë e respektuar procedurale e aftë për të dhënë ndihmën e kualifikuar juridike dhe për të zhvilluar një debat konstruktiv. Për sa sipër, gjykata në rastin konkret duhet të caktonte një mbrojtës tjetër i cili të mos ishte i ndikuar nga mbrojtja e të gjykuarve të tjerë me të cilët i akuzuari mbante qëndrim të kundërt në të njëjtën vepër penale.

Sipas përmbajtjes së nenit 6 paragrafi “b” të Konventës europiane të të drejtave të njeriut dhe neneve 49 e 54 të Kodit të Procedurës Penale, gjykata duhet të krijojë mundësitë që avokati të bëjë një mbrojtje sa më të efektshme. Ndihma juridike që i jepet të akuzuarit dhe që kërkohet në prizmin e interesit të drejtësisë e të rolit të rëndësishëm për një proces të rregullt ligjor në një shoqëri demokratike duhet të jetë pa paragjykim, praktike e efikase, dhe jo vetëm iluzore¹. Këto kërkesa nuk janë realizuar në shyrtrimin e çështjes në gjykatën e apelit, ku avokati i caktuar kryesisht, menjëherë pas fillimit të seancës gjyqësore, është kufizuar vetëm me kërkesën për lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së rrethit.

Në rekursin e paraqitur para Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, kërkuesi ka pretenduar shkelje të rënda të Kushtetutës e të Kodit të Procedurës Penale, që kanë të bëjnë me caktimin kryesisht të një mbrojtësi, i cili kishte qenë avokat i një të pandehuri me të cilin ai ka papajtueshmëri interesash, me marrjen e të dhënave kundër tij në prokurori nga personat ndaj të cilëve zhvillohen hetime pa praninë e mbrojtësit etj. Megjithatë këto pretendime mbështeteshin te të dhënat e dosjes, konstatohet se Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë nuk e ka marrë çështjen në shqyrtim në seancë plenare.

Në këto rrethana, vendimi i Gjykatës së Apelit Shkodër dhe i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (Dhoma e Këshillimit) duhen shfuqizuar si të papajtueshme me Kushtetutën.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të nenit 132 të Kushtetutës dhe nenit 72 e vijues të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash;

VENDOSI :

- Shfuqizimin si antikushtetues të vendimit nr.32, datë 4.3.2003 të Gjykatës së Apelit Shkodër dhe nr.308, datë 6.6.2003 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.
- Dërgimin e akteve të çështjes në Gjykatën e Apelit Shkodër.
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi me botimin në Fletoren Zyrtare.

¹ Vendimi “Airey kundër Holandës”, datë 9.10.1979, A 32, paragrafi 24

MENDIMI I PAKICËS

Kam mendim të kundërt me vendimin që mori Gjykata Kushtetuese me shumicë votash.

Konkluzioni i saj se në gjykimin e çështjes penale në ngarkim të kërkuesit Arben Popaj është shkelur e drejta e tij themelore për një proces të rregullt ligjor, nuk është i bazuar.

Në këtë vendim ajo ka pranuar se kjo shkelje kushtetuese konsiston në faktin se gjykata e apelit ka caktuar kryesisht si mbrojtës të kërkuesit, avokat Gjon Lepurin, ndonëse ky në një çështje tjetër penale që ka lidhje me atë në ngarkim të kërkuesit, ka mbrojtur dy të pandehur të tjerë, me të cilët kërkuesi ka pasë papajtueshmëri interesash.

Për sqarimin e kësaj rrethane, u administruan në seancë plenare dy dosjet gjyqësore të këtyre çështjeve, mirëpo nga materialet që ndodhen në to, rezulton e kundërta. Në këto gjykime, si kërkuesi, ashtu edhe dy të pandehurit e tjerë kanë mbajtur secili qëndrime të ndryshme. Megjithatë, në këtë fazë të procesit, asnjëri prej këtyre të fundit nuk ka bërë atribuime në dëm të kërkuesit, nuk e ka implikuar këtë si bashkëpunëtor në veprën penale të vrasjes ose si autor të ndonjë veprë tjetër penale që të ketë pasur lidhje me të parën. Mbi këtë bazë, kur gjatë këtyre gjykimeve nuk është vërtetuar ndonjë papajtueshmëri interesash midis personave të lartpërmendur, marrja e tyre në mbrojtje nga i njëjti avokat, nuk përbën shkelje në kuptim të nenit 54 të Kodit të Procedurës Civile dhe për rrjedhojë proces jo të rregullt ligjor.

Fakti se dy ose njëri prej të pandehurve të mësipërm gjatë fazës fillestare të hetimit kanë bërë atribuime të kësaj natyre në adresë të kërkuesit, nuk ka rëndësi për çështjen. Përderisa në gjyqin e zhvilluar kundër tyre, ata i kanë ndryshuar këto thënie, duke mohuar në mënyrë kategorike pjesëmarrjen ose implikimin e kërkuesit ngjarjen për të cilën janë gjykuar, deklaratimet e tyre në hetuesi kanë humbur çdo vlerë provuese. Kjo për arsye se me Kodin e ri të Procedurës Penale është pranuar parimi se provat formohen në gjyq. Pra, në gjykimin e çështjeve penale është hequr dorë nga kërkesat e procesit të mëparshëm inkuizitor dhe veprojnë ato të procesit akuzator.

Avokati Gjon Lepuri ka marrë pjesë vetëm në gjyq dhe nuk ka mbrojtur në hetuesi asnjërin prej tre të pandehurve. Në gjyq as ai, as gjykatat nuk kanë konstatuar papajtueshmëri interesash midis tyre. Në mbrojtjen që u ka bërë atyre, avokati në fjalë nuk ka përdorur si argument atribuimin në hetuesi të njërit në favor të tjetrit, por në kërkimet e tij përfundimtare është mbështetur në qëndrimin që ata kanë mbajtur në gjyq.

Për këto arsye, unë jam i mendimit për rrëzimin e kërkesës.

**GJYQTAR
Zija Vuci**